

УДК [811.163.42'06'373+811.161'06'373]:070"19/20"

**ЛЕКСИЧНІ ПРОЦЕСИ В МОВІ ХОРВАТСЬКИХ ТА
УКРАЇНСЬКИХ МАС-МЕДІА В КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНО-
ПОЛІТИЧНИХ ЗМІН
КІНЦЯ ХХ – ПОЧ. ХХІ СТОЛІТТЯ**

Ольга ТКАЧУК

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра іноземних мов,
вул. Січових Стрільців, 19, Львів, Україна, 79000,
e-mail: fedoryshyn_olia@yahoo.com*

У статті на матеріалі мови сучасних мас-медіа розглянуто лексичні процеси в хорватській та українській мовах у контексті суспільно-політичних змін, що відбулися в Хорватії та Україні наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття. Це, насамперед: 1) пасивізація лексики, 2) актуалізація деяких груп слів, 3) активізація питомих словотвірних засобів, 4) націоналізація, 5) інтернаціоналізація.

Ключові слова: хорватська лексика, українська лексика, мас-медіа, суспільно-політичні зміни.

Ще на початку ХІХ століття засновник порівняльно-історичного та типологічного мовознавства Вільгельм фон Гумбольдт висловив думку про те, що мова – це динамічна система, яка постійно розвивається [2, с. 70]. Одним з чинників, що свідчить про динамічний характер мови, є постійне оновлення її словникового складу, оскільки лексико-семантичний рівень мови є найчутливішим до внутрішніх та зовнішніх змін, тоді як інші рівні мовної системи оновлюються значно повільніше та, зазвичай, зазнають впливу лише внутрішньомовних процесів.

Питанню еволюційних процесів у різних мовах присвячено низку праць українських та зарубіжних мовознавців, серед яких дослідження Є. А. Карпіловської, Л. П. Кислюк, Н. Ф. Клименко [3], Л. О. Кудрявцевої [4], К. В. Ленець [5], Д. В. Мазурик [6], Л. І. Мацько [7], О. А. Сербенської [8], О. А. Стишова [9], Н. С. Валгіної [1], Л. Ферма [10], С. Бабича [12], М. Грчевича [13], К. Ожуга [15], Н. Опачич [14], М. Самарджії [16] та багатьох інших.

Мета нашої статті – проаналізувати на матеріалі мови ЗМІ особливості розвитку та зміни в словниковому складі хорватської та української мов на тлі суспільно-політичних зрушень у Хорватії та в Україні кінця ХХ – початку ХХІ століття.

Будь-які зміни в суспільно-політичній сфері життя неодмінно викликають зміни в мові, зокрема в її словниковому складі. Проте ці процеси виявляються насамперед не в нормативних лексикографічних працях, а, зазвичай, у мові засобів масової інформації, в інформаційно-комунікативному просторі, оскільки саме “преса є писемним вираженням суспільно-політичного дискурсу з властивим йому

синкретичним способом відображення дійсності (єдністю раціонально-понятійного й емоційно-оцінного)” [11, с. 13]. Потреба та актуальність дослідження динаміки розвитку словникового складу хорватської та української мов у контексті суспільно-політичних змін викликана переорієнтацією ідеологічних настанов суспільного буття Хорватії та України на межі ХХ і ХХІ століть унаслідок зміни соціалістичного й комуністичного устроїв СФРЮ та СРСР і переходом Хорватії та України до відкритої демократичної моделі суспільства після здобуття незалежності, а також стрімким, спрямованим на інтеграцію розвитком суспільно-політичного життя світової спільноти.

Подібність лексичних змін в хорватському та українському лексиконах аналізованого періоду зумовлена низкою позамовних чинників, а саме:

- здобуттям Хорватією / Україною незалежності;
- офіційним статусом хорватської / української мови як державної;
- формуванням нових державних політичних, економічних та культурних установ;
- спрямуванням державних інтересів на європейську інтеграцію;
- зміною ставлення носіїв мови до сербської / російської мови та сербізмів / росіянізмів;
- підвищенням інтересу суспільства до мовних питань та їхньою політизацією;
- радикалізацією мовної політики тощо.

Зміна ідеологічно-політичних орієнтирів суспільства спричинила помітний поступ у лексико-семантичній системі хорватської та української мов, що насамперед виразилося в порушенні спадковості в суспільно-політичній лексиці та зміні її ядра, яке в попередній період розвитку мови складалося передусім з термінів, що позначали реалії соціалістичного й комуністичного суспільного ладу СФРЮ та СРСР: *socijalizam, komunizam, zadruga, zadrugar, udruženi rad, dogovorna ekonomija, centralni komitet, radna akcija, partija, sovhoz, samoupravljanje, kolhoz, kolektivizacija, partijas, boljševik, kolhoznik*; комунізм, компартія, більшовик, марксизм, марксистський, ленінізм, піонер(-ка), піонерський, піонертабір, піонервожат(ий/-а), ударн(ик/-ця), соцзмагання, колгосп, колгоспник, п'ятирічка тощо.

Більшість цих термінів належить сьогодні до групи **пасивізованої лексики** й з'являється в мові засобів масової інформації лише у випадках, коли йдеться про відтворення певних подій чи реалій соціалістичного / комуністичного періоду, або ж вживається в текстах мас-медіа з негативною / іронічною семантикою: “*I to kako sam bio “partijas” nije baš tako kako zvuči. Bio sam ljevičar, čak bi se moglo reći i marksist, što sam donekle i danas*” (Nacional. – 2002. – Вр. 366. – 20.11); “*Політична криза 2001 р., парламентські вибори 2002 р., політреформа 2003 р., президентські 2004 р. та парламентські вибори 2006 р. – це **п'ятирічка** українського вибору, період, коли відбувається перезадача “карт історії” та вирішується доля країни, її громадян на багато років вперед*” (День. – 2004. – 27.02).

Наприкінці ХХ – початку ХХІ століття в хорватській та українській мовах діє процес, протилежний до пасивізації, – це **актуалізація (відродження) слів**, які з позамовних, часто ідеологічних причин були витіснені з вживання в попередній період розвитку обох мов, а сьогодні зі здобуттям Хорватією та Україною

незалежності ці лексеми повертаються до функціонування в мові ЗМІ. Так, в українській мові до активного вжитку разом із реаліями, які вони позначали, повернулися слова *оренда, комерція, акція, фундація*, а також лексеми, які в радянський період були рідковживаними через свою “національну маркованість”: *тризуб, гетьман, гривня*: “Я буду ходити з одним значком *тризуб* і в охайному костюмі” (Експрес. – 2005. – 27.07).

Мовна ситуація в Хорватії ускладнюється тим, що з 1918 року, після утворення Королівства Сербів, Хорватів і Словенців (пізніше – Королівство Югославія), політичне керівництво країни взяло курс на уніфікацію цих трьох народів та їхніх мов. Така тенденція була перервана лише в квітні 1941 року, коли була утворена Незалежна Держава Хорватія (яка проіснувала до 1945 року), а згодом була продовжена в Соціалістичній Федеративній Республіці Югославії. Таким чином, від 1945 року і до 90-х років ХХ століття з хорватського лексикону на периферію відійшло багато питомих лексичних одиниць. Чимало інших особливостей різних рівнів хорватської мовної системи, відмінних від сербської, югославської мовознавці не брали до уваги. Після 1991 року внаслідок демократизації й національного відродження країни та її державної мови відбулося повернення до активного вжитку питомої лексики та інших типових ознак хорватської мови. До актуалізованих слів у хорватській мові належить загальноновживана лексика: *ozračje* (замість *atmosfera*), *sustav* (замість *sistem*), *tvrtka* (замість *firma*), *ravnatelj* (замість *direktor*), *putovnica* (замість *pasoš*), *nadnevak* (замість *datum*), *priopćenje* (замість *saopćenje*), *priopćiti* (замість *saopćiti*), *odora* (замість *uniforma*), а також суспільно-політичні: *veleposlanstvo* (замість *ambasada*), *veleposlanik* (замість *ambasador*), *tajnik* (замість *sekretar*), *povjerenstvo* (замість *komisija*), *vrhovništvo* (замість *suverenitet*), *uljudba* (замість *civilizacija*), економічні: *gospodarstvo* (замість *ekonomija*), *proračun* (замість *budžet*), військові терміни: *časnik* (замість *oficir*), *dočasnik*, *prijavak* (замість *raport*), *satnik* (замість *kapetan*), *bitnica* (замість *baterija*), *bojnik* (замість *major*), *vježbovnik* (замість *vojnički priručnik*), *pješaštvo* (замість *pješadija*): “*Općenito je poznato da su neke vojske u stvaranju zapovjednih časnika i dočasnika borbenih postrojbi djelotvornije od drugih*” (Vjesnik. – 1995. – 04.08).

З огляду на нові вимоги часу, зміну мовної норми та правопису, а також під впливом пуристичних тенденцій відбулися ще деякі зміни в лексико-семантичній системі та в словотворі хорватської та української мов. Так, з 90-х років ХХ століття діє процес відмежування від “панівних” у попередній період мов, який полягає в заміні спільної або схожої із сербською / російською мовою слів питомими хорватськими / українськими лексемами чи в **активізації автохтонних словотвірних засобів**, які мають ознаки хорватської / української мови: *porivn.*, *sistem* – *sustav*, *ambasada* – *veleposlanstvo*, *prisutnost* – *nazočnost*, *u toku* – *tijekom*, *hiljada* – *tisuća*, *pažnja* – *pozornost*, *porijeklo* – *podrijetlo*, *izvješće* – *izvještaj*, *gledalac* – *gledatelj*, *čitalac* – *čitatelj*, *glasovati* – *glasati* та ін.; *фотографія* – *світлина*, *пожежник* – *вогнеборець*, *підряд* – *поспіль*, *оптовий* – *гуртовий*, *борт* – *облавок*, *вертоліт* – *гвинтокрил*, *пилосос* – *порохотяг*, *аеропорт* – *летовище*, *бізнесмен* – *бізнесовець*,

¹ Ці приклади взято з [9, с. 88].

комп'ютерщик – комп'ютерник, піарщик – піарник, піарівець та ін.: “*Izvrješće američkog Kongresa oštro je u četvrtak kritiziralo američke obavještajne službe, posebice FBI i CIA-u, da su propustili niz prigoda da prekonu terorističku zavjeru za napad na New York i Pentagon 11. rujna*“ (Vjesnik. – 2003. – 26.07); “*Ракета зберігалася у льоху приватного господарства в одному із сіл Старокостянтинівського району, що неподалік від військового **летовища***” (День. – 2000. – 08.11).

Український мовознавець О. А. Сербенська суто національним явищем називає створення цілої підсистеми, що здатна обслуговувати комунікативні потреби відновленої 1991 року української державності, формування великої групи вербальних засобів, що творять семантичне поле “Українська Держава”, “українська нація” [8, с. 109]: незалежна Україна, самостійна Україна, соборність, соборна Україна, українська ідея, суверенітет, суверенна держава, національна ідея (інтерес, свідомість) тощо: “*Він (Патріарх Філарет) наголосив, що “нам слід раз і назавжди визнати і утвердити, як політичну і суспільну аксіому – Україна є **незалежна і соборна держава**”*” (Експрес. – 2011. – 21.01).

Аналогічні лексико-семантичні процеси спостерігаємо й у хорватській мові, де після 1991 року сформувалася група суспільно-політичних термінів, які позначають поняття та реалії незалежної демократичної Хорватії: *demokracija, neovisnost, suverena država, nacionalni interes, nacionalizam, stranka, slobodni izbori, Hrvatski sabor (Sabor), decentralizacija, decentralizirati, predizborna kampanija, izborni program, višestranački sustav*: “*Kako spojiti **nacionalni interes** s interesom pojedinca i obitelji*” (Vjesnik. – 2006. – 31.05).

На противагу націоналізації, яка виражається у використанні питомих лексичних та словотвірних засобів для номінації нових предметів / понять / явищ, виділяємо також **інтернаціоналізацію**, яка є однією з провідних тенденцій у розвитку хорватської та української мов внаслідок поширення інтеграційних процесів у сучасному світі. Інтернаціоналізація (мовна глобалізація) виражається:

- в надмірному вживанні в хорватській/ українській мові, зокрема в текстах мас-медіа, неадаптованої іншомовної, здебільшого англійської лексики (порівн., хорв. *notebook, skype, skener distributer, bungee jumping, open air festival, modem, hot dog, iPhone*; укр. сайт, чат, дистриб'ютор, банкінг, чізбургер, сканер, копірайтер, картинг, нетранслітерованих термінів-вкраплення: *iPod, iPhone, iPad, Windows, Microsoft*): “*Autor ne zna je li netko dosad pravio umjetničke fotografije skeniranjem, pri čemu se on služi Epsonovim **skenerom** koji košta 5000 kuna*” (Vjesnik. – 2004. – 11.01); “*День*” *представляє вдосконалений варіант свого **сайту** в інтернеті – більш динамічний, більш інформативний, більш...*” (День. – 2004. – 28.07).

- у впливі англійської мови на семантичні зміни в структурі хорватського/ українського лексикону (порівн. англ. *icon* – хорв. *ikona* / укр. *ікона* – “графічний символ на екрані комп'ютера”, англ. *star* – хорв. *zvijezda* / укр. *зірка* – “популярна публічна особа”, англ. *pirate* – хорв. *pirat* / укр. *пірат* – “особа, яка незаконно видає книги, касети і т. ін., нехтуючи законом про авторські права”, англ. *smart, intelligent* – хорв. *pametni, inteligentni* / укр. *розумний, інтелігентний* – перенесення ознаки з живого об'єкта на неживий): “*Latino **zvijezda** Ricky Martin nedavno je, uz pomoć surogat majke, postao ocem dvojice sinova*” (Vjesnik. – 2008. – 21.08); “*Знов-таки,*

якість намотування плівки в **пiратських** касетах настiльки низька, що може пошкодити відеомагнітофон так, що він назавжди вийде з ладу“ (День. – 2004. – 05.03);

- активізації словотвірних елементів, що імітують іншомовні моделі, зокрема творення псевдоангліцизмів – лексичних одиниць, які складаються з англійських елементів, але не існують у даній формі в англійській мові чи в будь-якому з її варіантів: džezzer (порівн. англ. jazzman), panker (порівн. англ. pank), breaker / укр. брейкер (порівн. англ. break-dancer), darker (від англ. dark – “чорний”; молода людина, яка одягається в чорне, чим виражає свій світогляд): “Vlasnik joj je Marinko Biškić, poznat splitski **panker** i vlasnik tvrtke “Luxor“, poznate po proizvodnji začina “Nadalina”” (Vjesnik. – 2008. – 08.01); “У Львові перед Ратушею **брейкери** відзначають День танцю“ [17];

- у відсутності питомих відповідників до більшості іншомовних слів, які потрапляють у хорватську / українську та інші європейські мови з англійської (американської), порівн., kitesurfing, server, chat, reality show, piling; ноутбук, модем, сканер, сновборд, ліфтинг, брокер тощо: “Dokumente pravi Vjesnik **Intaweb server** i u njih zapisuje osnovne podatke o nekoj posjeti stranice“ (Vjesnik. – 2000. – 02.08); “Як повідомляє AFP, у квартиру брата Р. Енговена Жульєна, в якій знаходився **ноутбук**, зловмисники проникли, розбивши вікно“ (Експрес. – 2009. – 04.05).

Відображенням у хорватській / українській мові інтеграційних процесів є також функціонування лексики, спільної для більшості європейських мов, що позначає поняття та реалії, пов’язані з явищем глобалізації: eurointegracija (europska integracija), integracijski krug, globalizam, globalist, globalizacija, kulturna, tržišna, jezična globalizacija, globalistički proces, antiglobalistički pokret, geopolitika, geopolitički (prostor, položaj, sukob, plan, igra); глобалізація, інтеграція, євроінтеграція, (європейська інтеграція), антиглобалізм, антиглобаліст, антиглобалізаційний процес, геополітика, геополітичний (простір, план) тощо: “Sve i kad bismo nekritički htjeli podupirati proces kao što je **globalizacija**, jednostavno ne bismo mogli zanemariti postojanje njezinih lica i aktera” (Vjesnik. – 2009. – 19.02); “**Антиглобалісти** супроводжують ініціаторів творення єдиного світового економічного ринку скрізь, де організовується чергова “тусовка” заможних бізнесменів та політиків різних країн” (День. – 2001. – 26.04).

Зміни в соціальному житті хорватів та українців вплинули також на поповнення хорватського / українського лексикону новими суспільно-політичними та економічними термінами:

– суспільно-політична сфера: назви нових виконавчо-розпорядчих органів державного апарату, політичних партій, культурних установ: HSLŠ (Hrvatska socialnoliberalna stranka), SDP (Socijaldemokratska partija), HNS (Hrvatska narodna stranka), HDS (Hrvatska demokratska stranka), HRM (Hrvatska Ratna Mornarica), HAZU (Hrvatska Akademija Znanosti i Umjetnosti), MUP RH (Ministarstvo unutrašnjih poslova), MVPEI RH (Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija), MZOŠ (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa); ПЗУ (Партія зелених України), ХДПУ (Християнсько-демократична партія України), НРУ (Народний рух України),

Батьківщина, ПОРА, МЗСУ (Міністерство акордонних справ України), МОНМСУ (Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України), МФУ (Міністерство фінансів України) та ін.: “*SDP bi sada na izborima prošao bolje nego lani*” (Jutarnji list. – 2001. – 16.06); “*Водночас до прес-центру Ради Європи було надіслано прес-реліз МЗС України про президентські вибори 31 жовтня*” (День. – 1999. – 11.11);

– економічна сфера: після розпаду великих державних утворень – СФРЮ та СРСР – наприкінці ХХ століття, на карті світу з’явилися нові держави, що стали на шлях самостійного розвитку, в тому числі і в економічній сфері. Кожна з цих країн почала випуск власної валюти, що приходить на зміну югославському динару та радянському рублю. Відповідно мова хорватських засобів інформації поповнюється назвами нових грошових одиниць та новими словосполученнями й похідними. Більшість лексичних одиниць цієї групи – не нові, а актуалізовані в сучасних суспільно-політичних та економічних умовах: kuna², kunski kredit, kunski depozit, kunska štednja: “*Rast su ostvarile kako devizna, tako i kunska štednja*” (Vjesnik. – 2000. – 12.10).

У 1996 році в Україні введено в обіг національну валюту – гривню³. Відповідно це слово почало вживатися в мові ЗМІ та вступати в синтагматичні зв’язки з іншими лексемами, утворюючи словосполучення: гривневий кредит, гривневий депозит, гривневий мільйонер, гривнева валюта тощо: “*Але навіть впродовж терміну використання кредиту банк дає можливість переключитися на гривневий кредит і ця можливість буде обговорена з львівською владою*” [18].

Отже, проведений аналіз мови сучасних хорватських та українських мас-медіа виявив, що суспільно-політичні зміни у державі помітно впливають на динаміку розвитку лексики її населення. Найважливішими лексичними процесами, зумовленими позамовними чинниками, в хорватській та українській мовах 90-х років ХХ – початку ХХІ століття є пасивізація й актуалізація деяких груп лексики, активізація питомих словотвірних засобів, а головними тенденціями – націоналізація та інтернаціоналізація.

² Відбулося метафоричне перенесення назви від іменника kuna (куниця), цінне хутро якої було обмінною одиницею натуральної економіки Хорватії в період формування держави; пізніше kuna – грошова одиниця НДХ (1941-1945 роки); від 30.05.1994 року kuna – грошова одиниця Республіки Хорватії.

³ Український мовознавець О. А. Стишов зазначає, що слово “гривня” вживалося ще в княжу добу зі значенням “срібний злиток вагою близько фунта, який служив основною грошовою одиницею”. В аналізованій період назва зі зміненою семантикою відродилася і позначає грошову одиницю України [9, с. 227].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Валгина Н. С.* Активные процессы в современном русском языке / Н. С. Валгина. – Москва : Логос, 2001. – 304 с.
2. *Гумбольдт В.* Избранные труды по языкознанию / В. Гумбольдт [ред. проф. Г. В. Рамишвили]. – Москва : Прогресс, 1984. – 397 с.
3. *Клименко Н. Ф.* Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі : монографія / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк. – Київ : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008. – 336 с.
4. *Кудрявцева Л. А.* Моделирование динамики словарного состава (на материале лексических новаций русского языка) : автореф. дисс. на соискание научной степени доктор филол. наук : спец. 10.02.19, 10.02.02 “общее языкознание, социолингвистика, психолингвистика”, “Русский язык” / Кудрявцева Людмила Алексеевна. – Киев, 1992. – 46 с.
5. *Ленець К. В.* Лексичні зміни та їх відображення в мові сучасної преси / К. В. Ленець // Мовознавство. – 1988. – № 6. – С. 41–47.
6. *Мазурик Д. В.* Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови (90-ті роки ХХ ст.) : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 “Українська мова” / Мазурик Данута Володимирівна. – Львів, 2002. – 212 с.
7. *Мацько Л. І.* Українська мова в кінці ХХ ст. (Зміни в лексиці) / Л. І. Мацько // Дивослово. – 2000. – № 4. – С. 28–36.
8. *Сербенська О. А.* Актуальне інтерв'ю з мовознавцем: 140 запитань і відповідей / О. А. Сербенська, М. Й. Волошак. – Київ : Просвіта, 2001. – 204 с.
9. *Стишов О. А.* Українська лексика кінця ХХ ст. (на матеріалі засобів масової інформації) : [монографія] / О. А. Стишов. – Київ : Вид. Центр КНЛУ, 2003. – 388 с.
10. *Ферм Л.* Особенности развития русской лексики в новейший период (на материале газет) / Л. Ферм. – Uppsala, 1994. – 238 с.
11. *Холявко І. В.* Суспільно-політична лексика у пресі 90-х років ХХ ст. (семантико-функціональний аналіз) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 “Українська мова” / Холявко Ірина Вікторівна. – Кіровоград, 2004. – 20 с.
12. *Babić S.* Hrvatski jučer i danas / S. Babić. – Zagreb : Školske novine, 1995. – 323 s.
13. *Grčević M.* O hrvatskim jezičnim promjenama devedesetih godina / Mario Grčević // Forum : mjesečnik razreda za književnost Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. – Zagreb, 2002. – God. XXXXI. – Knj. LXXIII. – № 4–6. – S. 514–552.
14. *Opačić N.* Hrvatski jezični putokazi. Od razdraganosti preko straha do ravnodušnosti / Nives Opačić. – Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada, 2007. – 268 s.
15. *Ožóg K.* Polszczyzna przelomu XX i XXI wieku / Kazimierz Ožóg. – Rzeszow : Otwarty Rozdział, 2004 – 267 s.
16. *Samardžija M.* Nekoć i davno. Odabrane teme iz leksikologije i novije povijesti hrvatskoga standartnoga jezika / Marko Samardžija. – Rijeka : Izdavački centar Rijeka, 2002. – 171 s.

17. <http://zik.ua/ua/news/2010/04/23/226033>

18. <http://zik.ua/ua/news/2009/01/21/166219>

Стаття надійшла до редколегії 27.10.2011

Прийнята до друку 30.11.2011

**LEXICAL PROCESSES IN THE LANGUAGE OF CROATIAN
AND UKRAINIAN MEDIA IN THE CONTEXT OF SOCIAL
AND POLITICAL CHANGES IN THE LATE 20TH –
THE BEGINNING OF THE 21ST CENTURY**

Olga TKACHUK

*The Ivan Franko National University of Lviv,
Department of foreign languages,
Sichovyh Strilciv st., 19, Lviv, Ukraine, 79000,
e-mail: fedoryshyn_olia@yahoo.com*

The present article, based on the language of modern media, is aimed to analyze lexical processes in the Croatian and Ukrainian languages in the context of social and political changes that occurred in Croatia and Ukraine in the 1990S – the beginning of the 21st century. Special attention is devoted to 1) passivisation and reactivation of vocabulary, 2) activation of the native word-forming elements, 3) nationalization, 4) internationalization.

Key words: Croatian lexic, Ukrainian lexic, mass-media, social and political changes.

**ЛЕКСИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ В ЯЗЫКЕ ХОРВАТСКИХ И
УКРАИНСКИХ МАСС-МЕДИА В КОНТЕКСТЕ
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКИХ ИЗМЕНЕНИЙ
КОНЦА XX – НАЧАЛА XXI ВЕКА**

Ольга ТКАЧУК

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
кафедра иностранных языков,
ул. Сечевых Стрельцов, 19, Львов, Украина, 79000,
e-mail: fedoryshyn_olia@yahoo.com*

В статье на материале языка современных СМИ рассмотрены лексические процессы в хорватском и украинском языках в контексте общественно-политических изменений в Хорватии и Украине в конце XX – начале XXI века. Это прежде всего: 1) пассивизация лексики, 2) актуализация отдельных групп слов, 3) активизация исконных словообразовательных средств, 4) национализация, 5) интернационализация.

Ключевые слова: хорватская лексика, украинская лексика, масс-медиа, общественно-политические изменения.